

ИНФОРМАЦИОНЕН БЮЛЕТИН

Проект BG161PO001/3.3-01/2008/001-11

"Комуникационна кампания за насърчаване на вътрешния туризъм в Република България"

www.tourism.government.bg

брой 38/април 2015

Заместник-министър Ирена Георгиева участва в официалното откриване на „Форум планини“

Заместник-министърът на туризма Ирена Георгиева участва в откриването на международния „Форум планини“ на тема „Предизвикателства и възможности пред туризма в планините и защитените територии на България“.

„Министерството на туризма подкрепя развитието на планинския туризъм, когато то е природосъобразно и в съответствие с всички закони и нормативни изисквания“, каза заместник-министър Георгиева. Според нея със своето голямо биоразнообразие, трите си национални и 11 природни парка, както и 89-те си резервата, 17 от които са обявени за биосферни по

програма на ЮНЕСКО, страната ни има огромен потенциал за разгръщането на туризма в планините и защитените територии. „През 2013 г. 42% от пътуващите са практикували планински туризъм, което е увеличение от 195 % в сектора в световен мащаб“, посочи още зам.-министър Георгиева. По думите ѝ този вид туризъм е много добър начин за популяризирането на местните традиции и обичаи, както и на услугите в сектора.

„Министерството на туризма и останалите ангажирани институции в България, заедно с туристическия бранш и еко организациите, трябва

да работят заедно, за да са в услуга на хората и на държавата“, каза Ирена Георгиева.

В събитието участие взеха и Иво Маринов, директор на ОП „Туризъм“ към Столична община, Тони Кръстев, изпълнителен директор на Изпълнителната агенция по горите, Цветан Симеонов, председател на Българската търговско-промишлена палата и др. Форумът се организира по инициатива на Българската асоциация за алтернативен туризъм /БААТ/ и се провежда в рамките на шестото издание на фестивал „Зелени дни“, организиран в партньорство със Столична община.

50

МАЛКО
ПОЗНАТИ

ТУРИСТИЧЕСКИ ОБЕКТА В БЪЛГАРИЯ

Червената църква край Перушица

Църквата „Св. Богородица“ край Перушица е недействаща ранносредновековна базилика и е един от най-забележителните раннохристиянски паметници в Югоизточна Европа. Средновековният храм е известен повече като Червената църква, наречен така от местните заради градежа от римски тухли и розов хоросан.

Руините на базиликата се намират на по-малко от 2 км североизточно от Перушица, в полите на Родопите и на 20 км от Пловдив. До ценния културно-исторически паметник се стига по пешеходна алея (дълга 720 м), вляво от главния път, пред която има малък паркинг. Маркировъчна табела насочва от асфалтирания път към църквата.

Размерите на базиликата и оригиналният ѝ план и градеж свидетелстват за изключителна по своя замисъл и изпълнение архитектурна творба. Учени, проучвали религиозното съоръжение, твърдят, че в някогашния си вид Червената църква е била богато украсена. Подът ѝ е бил покрит с изящни мозайки, а стените – облицовани с масивни мраморни плочи, над които е имало стенописи с висока художествена стойност. Според тях откритите два пласта стенописи са рисувани между VI и XI в. Днес са съхранени само отделни стени на базиликата и части от купола.

Червената църква е разкрита изцяло през 1921 г. Цветни копия на стенописите в момента се съхраняват във Византийската библиотека, Колеж Дьо Франс, Париж и в архива на БАН. Два фрагмента са свалени от стените и прибрани във фонда на Националния археологически музей в София.

Църквата „Св. Богородица“ е с дължина 32,45 м и ширина 29 м. Централната и най-висока част е с форма на четирилистник. Тя е вдигната върху останките на друга постройка с почти същия план. От нея е останала т.нар. четириконхална зала с два обходни коридора, разположени около северната и южната конха (полуцилиндрична ниша, покрита с купол в стената). Извънредно високите и удължени конхи поддържат полусферичен купол, издигнат върху стълбове с хоризонтално сечение във формата на Г (или L). Впоследствие са прибавени още помещения: двоен притвор (езонартекс и ексонартекс), параклис, долепен към него от южната страна, и баптистерий (кръщелна) откъм северната. Портик с колони от запад оформя входа на църквата. Подходът към него е бил по каменно стълбище, от което днес са запазени само отделни блокове. Има

и басейн (купел или писина), облицован с розов мрамор. Всички помещения са били засводени.

Повечето български и чужди изследователи се обединяват около тезата, че Червената църква е построена в края на V или началото на VI в. при управлението на източноримския император Анастасий I. Счита се, че мястото на Червената църква не е избрано случайно – край старо езическо светилище, в близост до големия византийски град Филипопол (днес Пловдив) и до основните пътни артерии от Тракия за Бяло море и от Константинопол за Западна Европа. Храмът (мартирий) в миналото е бил известен с изцелителните мощи на християнски мъченик, загинал за утвърждаване на вярата по тези земи. Именно заради надеждата за изцеление на нелечими болести тук са се стичали много поклонници.

Установени са няколко строителни периода в датировката на Червената църква. Изграждането на първоначалната сграда – мартирий (четириконхалното пространство и обиколните галерии), е извършено вероятно в средата или края на IV в. Начинът на градеж от този етап – с грижливо изидана тухлена зидария – наподобява този на Беловската базилика.

Вторият строителен период бележи превръщането на разрушения мартирий в църква. Тогава към конструкцията са добавени нартекс и ексонартекс, построен е параклис, а впоследствие и баптистерий – в края на IV и през V в. Църквата е украсена богато с ранновизантийски стенописи в края на V в., при управлението на император Анастасий (491 – 518 г.).

Тъй като в края на VI и началото на VII в. започват нашествията на славяни и авари,

храмът е подложен на набези и пожари, които му нанасят сериозни щети. Поредното възстановяване на базиликата се извършва през XI в. – тогава е прибавен портикът при входа от запад, изграждат се наново част от стените, изниква некропол около храма. От този период сградата има нови стенописи и оцелява в този си вид до началото на XIII в.

При анализа на Червената църква изследователите правят аналогии с други сгради със сходни планови композиции – като Стоата на Адриан в Атина, базиликата „Св. София“ в Одрин, мартирия в Русафа и някои църкви около Охридското езеро. У нас градежът ѝ може да се сравнява само с Еленската базилика край Пирдоп и храма „Св. София“ в столицата. Днес от някогашната богата украса на храма е запазено съвсем малко. Част от стенописите и мозайките на храма се съхраняват в Националния исторически музей, но има и стенописи, които са изложени на атмосферни влияния и се рушат. Според ЮНЕСКО те са уникални и наподобяват образците на базиликите в италианския град Равена и Синайските византийски манастири.

През лятото на 2011 г. застрашеният от унищожение уникален паметник е включен в проект за реставрация по оперативна програма „Регионално развитие“, изготвен от Министерството на културата. Благодарение на него е обновена укрепваща конструкция, извършена е архитектурна и живописна реставрация и консервация, подобрена е инфраструктурата и социализацията на обекта. Прокарана е пешеходна алея, околното пространство е благоустроено и е изградена рампа за хора с увреждания. Новоизграденият информационен център и експозицията в приемната сграда предлагат подробна информация за туристите.

ЗА КОНТАКТИ:

Туристически информационен център 1 – гр. Пловдив
гр. Пловдив, пл. Централен 1
Тел: +359 32 620 229
e-mail: tic_plovdiv@abv.bg

Туристически информационен център 2 – гр. Пловдив
гр. Пловдив, ул. д-р Стоян Чомаков 1
Тел: +359 32 620 453
e-mail: tic_plovdiv@abv.bg

РЕГИОНАЛНИ ТУРИСТИЧЕСКИ ПРОЕКТИ

„ПАНАГЮРИЩЕ – СТОЛИЦА НА СВОБОДАТА“

През ноември 2011 г. стартира проект **„Панагюрище – столица на свободата“**, който завършва през август 2014 г. В рамките му са реставрирани емблематични възрожденски къщи, Градският исторически музей и прилежаща към

виден фронтон, колонада над входа, луксозен за своето време интериор. В къщата автентично е пресъздаден битът на заможния панагюрски търговец от епохата на Априлското въстание. Дудековата къща е едно от последните

Икономов и редица други възрожденски дейци. Именно от тази къща, след пристигане на куриера с Кървавото писмо и вестта, че Копривщица е въстала, членовете на Военната комисия и панагюрските комитетски дейци излизат навън с викове: „Бунт! На оръжие!“.

Къщата музей „Райна Княгиня“ е построена през 1673 г., като архитектурно е представител на тревненския тип къщи. Обектът е исторически паметник, в него е родена Райна Попгеоргиева, която извежда знамето на свободата с девиза „Свобода или смърт“.

С реализацията на „Панагюрище – столица на свободата“ са обновени не само сградите, но и дворните пространства, подобрена е сигурността на обектите, както е осигурен и достъп на хората с увреждания до музейните сгради.

Освен реконструкция на четирите къщи, е извършена и такава на сградата на Историческия музей на града, в който е изграден и нов посетителски информационен център с интерактивна зала, предназначена

тах инфраструктура. Проектът е реализиран по Оперативна програма „Регионално развитие“ и е на обща стойност 4,8 млн. лв., от които 4,5 млн. лв. са безвъзмездна помощ от ЕС.

Благодарение на реализацията на проекта е преодоляна дисхармонията между недостатъчното модерно и атрактивно представяне на богатото културно-историческо наследство, с което се слави Панагюрище. Обновената визия на паметниците ще благоприятства развитието на туризма в града и ще допринесе за привличане на по-голям брой посетители, което ще съживи икономиката на района.

По проекта са реставрирани и консервирани четири знакови за града възрожденски сгради – Дудековата къща, Лековата къща, Тутевата къща и къщата музей „Райна Княгиня“. И четирите обекта са пряко свързани с организирането на Априлското въстание. Къщите като по чудо оцеляват по време на бунта, когато Панагюрище е почти до основи опожарено.

Дудековата къща е построена през 1853 – 1856 г. Сградата е с впечатляваща архитектура – фасада с трапецо-

укрития на десетки жени, деца и старци, които са се скрили в избата на къщата при нахлуването на османската войска и башибозук в града на 30 април 1876 г.

Лековата къща е построена след Кримската война и е изографисана през 1873 г. В нея има уникални стенописи, които са на Иван Зографов. Била е собственост на богат търговец, който е революционен деец и участник в Априлското въстание. Къщата няколко пъти е приютявала Васил Левски, а през 1876 г. в нея заседава и Военната комисия, избрана от първото българско Велико народно събрание на Оборище.

Тутевата къща е мястото, където на 20 април 1876 г. е обявено Априлското въстание. Собственикът на къщата Иван Тутев е бил занаятчия и търговец, който е дал подслон на Георги Бенковски, Панайот Волов, Захари Стоянов, Георги

за аудио-визуално представяне на туристическия продукт на града. В залата са разположени елипсовидни екрани по стените, терминали с тъчскрийн дисплеи, на които може да изгледате филми за града и обектите в него, както и множество снимки.

ЗА КОНТАКТИ:

Исторически музей

гр. Панагюрище,
ул. „Райна Княгиня“ № 26

Тел: +359 357 63712

e-mail: histmuzpan@abv.bg

Website: www.historymuseum.hit.bg